

Project ELBASAN

Verslag maart 1999

Ad Voets

Jaarlijks is 14 maart een feestdag in Elbasan. Dit jaar zal de dag een extra cachet krijgen omdat het de officiële start is van een aantal projecten. Ad Voets is in Elbasan van 12 tot 26 maart, Gerda Mulder komt van 15 tot 22 maart en Alex Le Mat van 19 tot 26 maart. Ook Richard van den Brink is in Elbasan.

Na een zonnige start op zondag 14 maart slaat het weer om. Het stortregent en wordt koud. Richard van den Brink wordt een dag later ziek. Gerda wordt ziek op de terugreis. Alex en Ad gaan nog door, maar Ad krijgt een paar dagen later keelontsteking. Alleen Alex blijft op de been en dat is een geluk bij een ongeluk. Want, op de laatste dag van de trip breekt de KOSOVO-crisis uit. Het vliegveld van Tirana wordt gesloten; Ad en Alex zitten vast. Van de dokter mag Ad aanvankelijk niet reizen, maar Alex en hij willen het land uit. Met een taxi vluchten ze door de bergen van Zuid-Albanie naar Griekenland. Onderweg krijgt Ad een paar keer een injectie, die hem op de been houdt. Op Tessaloniki lukt het de laatste plaatsen te bemachtigen voor een vlucht naar Amsterdam. Via een grote omweg komen ze 26 maart veilig aan op Schiphol. De volgende dag wordt Ad echt ziek. De injecties waren volgens artsen hier een paardenmiddel, maar ze hebben gewerkt. Na drie weken is hij weer opgeknapt.

De Stichting ECE heeft van ICCO (Zeist) de financiële middelen heeft gekregen van bibliotheken op 10 projectscholen, een informatiecentrum, cursussen voor volwasseneneducatie en instrumentarium voor de Onufrischool (muziek- en tekenonderwijs). ECE heeft echter geen ervaring met projecten en wil daarom graag advies en begeleiding. Ik begeleid de invoering van de bibliotheken en het informatiecentrum, Gerda de cursussen voor volwasseneneducatie en Alex het instrumentarium op de Onufrischool. Bovendien heeft Alex de boekhouding van ECE opgezet.

Schoolbibliotheken, boekenfonds en kopieerfaciliteiten.

Samen met de voorzitter van de Stichting ECE, Anastas Papparisto, heb ik een rondgang gemaakt langs alle projectscholen. Iedere school was bezig met het inrichten van een schoolbibliotheek. Op twee scholen waren nog niet alle bestelde boeken binnen. Alleen de Qamil Guranjaku-school had reeds alle boeken opgenomen in een uitleensysteem, anderen waren bezig. De Kozma Naska-school was de enige school, die de administratie meteen automatiseerde, de overige scholen hanteerden een gebruikelijke systeem met een traditionele kaartenbak. Tussen de scholen onderling was wel verschil in de mogelijkheden voor de leerlingen om gebruik te maken van de bibliotheek. Op de ene school was de bibliotheek vrijwel uitsluitend een ruimte met boekenkasten voor uitleen, op andere scholen was het meer een studieruimte. Op de ene school was het ook een fraai verzorgde

boekenuitstalling, op andere een zakelijke opbergruimte. Uit gesprekken met de directeur over dit soort verschillen bleek dat er een grote verscheidenheid is in het zicht op mogelijkheden om een bibliotheek te gebruiken als een informatiecentrum voor de leerlingen. Als er een mogelijkheid komt om de schooldirecties bij te scholen moet dit punt zeker een onderwerp worden.

Ten behoeve van een boekenfonds en een fonds voor kopieerfaciliteiten heeft iedere school nu een bankrekening gekregen. Er was nog geen geld overgemaakt door de Stichting ECE maar dat zou spoedig gebeuren. Iedere school heeft een plan gemaakt om op het einde van het schooljaar een aantal goed bruikbare boeken van leerlingen terug te kopen en volgende jaar voor een gereduceerde prijs beschikbaar te stellen aan leerlingen. Voor werkboeken, die niet via het boekenfonds beschikbaar komen en te duur zijn voor arme leerlingen zal het kopieerfonds uitkomst moeten bieden. Met ieder school is afgesproken dat eind september verslag gedaan zal worden over het resultaat van deze actie.

Experiment met huiswerkklas.

Op de Xhafer Kongolischool (primaire onderwijs) kan op 1 april een begin gemaakt worden met een huiswerkklas. Onder verantwoordelijkheid van de directeur, Fatos Bajraktari, zal twee keer per week na schooltijd een huiswerkklas geopend zijn. Twee docenten zullen hierin een groep kinderen begeleiden, die thuis geen huiswerk kunnen maken vanwege huiselijke problemen. Het ICCO heeft \$1000 beschikbaar gesteld om een jaar lang te zoeken naar de beste organisatievormen. De regionaal directeur voor het onderwijs scheen aanvankelijk problemen te zien, maar gaf zijn fiat na een toelichting onzerzijds.

Het directeurenoverleg

Onder voorzitterschap van Anastas Papparisto werd met de directeuren van de 10 projectscholen nog eens op een rijtje gezet welke acties nu lopen en op welke wijze daarover gerapporteerd moet worden. Wat daarbij opviel was het gebrek aan inzicht bij de directeuren over wat nu wel of niet tot hun bevoegdheid behoorde. Steeds klonk er een zekere angst door om een actie te ondernemen die niet uitdrukkelijk opgedragen was door de centrale schoolleiding, de regionaal directeur. Ook werden er vragen gesteld over in onze ogen kleine problemen, zoals wat te doen als de inkt van de printer op was of de computer niet goed functioneerde. Het zijn evenzoveel symptomen van een gebrek aan kennis over het organiseren van een school als een angst

om verantwoordelijkheid te dragen. Dit werd nog eens bevestigd in een enquête over onderwerpen, die naar hun mening aan de orde moesten komen in een management-training. De top-tien onderwerpen, die genoemd werden waren (in willekeurige volgorde):

1. Op welke wijze kun je meten of je school bereikt wat ze moet bereiken?
2. Hoe evalueer je veranderingen?
3. Hoe introduceer je nieuwe technieken en technologieën in de school?
4. Hoe kun je analyseren hoe de situatie is op de school?
5. Hoe beheers je de financiële huishouding van een school?
6. Wat is de rol van een informatiecentrum in een school?
7. Hoe organiseer je het beste veranderingen in de school?
8. Welke vaardigheden moet een schooldirecteur hebben?
9. Hoe kun je communicatieproblemen voorkomen en oplossen?
10. Hoe registreer je het schoolverloop van leerlingen?

Daarnaast werden nog vele andere onderwerpen opgesomd zoals het leiden van vergaderingen, samenwerking met besturen en ouders, teamvorming en pedagogische modellen. Deze onderwerpen zijn grotendeels reeds opgenomen in een projectplan, dat reeds twee jaar geleden is ingediend bij de Europese Commissie (Phare) in Brussel, maar dat voorlopig niet gehonoreerd zou worden.

Inmiddels is bekend geworden dat het plan tengevolge van de KOSOVO-crisis is afgewezen als Phare-project. Dit betekent dat er nieuwe wegen gezocht moeten worden om een managementtraining voor de schooldirecties te organiseren.

Het bestuur van de Stichting ECE.

In een bijeenkomst met het bestuur van de Stichting ECE moesten een paar harde noten gekraakt worden. Er bleek bij een paar bestuursleden - m.n. de penningmeester - ongenoegen te leven over een aantal zaken. Na een uitvoerige discussie - de vergadering duurde totaal 4 uur - werden de volgende conclusies getrokken:

1. Het programma van de consultant uit Nederland zal beter voorbereid worden. De voorzitter zal zorg dragen dat hij namens het bestuur kan aangeven wat de punten zijn die voorgelegd worden aan de consultant of andere deskundigen die komen. Hij zal daarvoor tijdig een vergadering beleggen met het voltallige bestuur.
2. Campa RTP zal voor eigen rekening voor tolken en vertalers zorgen.
3. Op een van de volgende bezoeken van de consultant zal het bestuur getraind worden in het vergaderen als bestuur, het vastleggen van besluiten en de controle op de uitvoering daarvan.
4. De consultant zal bekijken of het mogelijk is de bestuursleden een trainingstage te geven in Nederland.

Volwasseneneducatie.

Omdat Gerda Mulder reeds teruggekeerd was naar Nederland, rapporteerde Adem Paralloi over de stand van zaken met de cursussen Engels en Italiaans voor volwassenen. Als locatie zal voorlopig gebruik gemaakt worden van een paar leslokalen in de school Dhaskal Todri. De materialen voor de cursussen kunnen veilig bewaard worden in een kleine ruimte bij die lokalen, waar - eveneens tijdelijk- het bestuur van ECE het secretariaat kan vestigen. De werkzaamheden, die verbonden zijn aan het organiseren van de cursussen waren door Gerda Mulder goed voorbereid, de begrotingen voor de aanschaf van materialen waren gereed, maar met de aangezochte docenten waren problemen. Die gingen niet akkoord met de voorgestelde vergoeding. Na een verwarde discussie van de bestuursleden onderling, die nergens toe leidde, heb ik nog eens opgesomd, die het bestuur in acht dient te nemen om aan de subsidievoorwaarden te kunnen voldoen:

1. In de subsidie van ICCO is geen bedrag opgenomen voor salaris. Vergoedingen van docenten moeten betaald worden uit bijdragen van studenten.
2. Het bestuur bepaalt de hoogte van de bijdrage van de studenten.
3. In het budget is een bedrag opgenomen om armlastige studenten een tegemoetkoming te geven in de studiekosten.
4. Het bestuur dient een besluit te nemen over de hoogte van de gevraagde bijdrage, de criteria voor tegemoetkoming en de hoogte daarvan.

Besloten werd tenslotte dat Adem Paralloi opnieuw overleg zou plegen met de Normalisti en een regeling zou ontwerpen.

Onufrischool

Alex Le Mat rapporteerde aan ECE dat op zich de uitvoering van dit project naar wens verliep, maar dat er een punt was waarop alles dreigde vast te lopen: de huisvesting van de school. Die bleek in het afgelopen halfjaar aanmerkelijk verslechtert, zozeer zelfs dat het de vraag was of het verstandig was nieuwe muziekinstrumenten aan te schaffen als die niet behoorlijk opgeborgen konden worden. Na een uitvoerige discussie - die chaotisch verliep- was de conclusie dat vochtgevoelige instrumenten alleen aangeschaft mochten worden als er deugdelijke kasten voor waren. De rest moest wachten tot er afdoende maatregelen genomen waren om het gebouw wind, water en stofdicht te maken.

Het bestuur zal actie ondernemen bij de gemeentelijke autoriteiten om dit te bewerkstelligen.

Het informatiecentrum

Zoals verwacht was er nog geen actie van gemeentewege om de toegezegde ruimte geschikt te maken voor een informatiecentrum. Daarom werd opnieuw ter discussie gesteld of het lokaal bij de Luigj Gurakuqischool niet alsnog gebruikt kon worden. Het probleem daarbij is, dat de gemeente dan zijn bijdrage in de huur en de beveiliging niet geeft. Het bestuur zal proberen een oplossing te vinden, maar wist voorshands geen oplossing, als er geen financiële middelen voor renovatie van dat lokaal gevonden werden.

Tenslotte

Door de recente problemen rond Kosovo is ook Elbasan overspoeld door vluchtelingen. Het lijkt meer dan waarschijnlijk dat de voortgang van de projecten hieronder zal lijden. Met name beschikbare locaties voor cursussen en een informatiecentrum en renovatie van gebouwen lijken verder weg dan ooit. In hoeverre een volgend bezoek eind september mogelijk is is nu nog niet te beoordelen. In overleg met ICCO zal bekeken worden hoe verder te handelen.